

talans, de qui ell mateix fou alumne. Aquest primer bloc de parlaments el va cloure Josep Massot i Muntaner, que, aportant documentació epistolar en bona part inèdita i conservada a l'arxiu de Montserrat, parlà de l'extensa i cabdal relació de Jordi Carbonell amb la revista *Serra d'Or*, des dels seus inicis com a crític teatral als temps que hi tingué responsabilitats en el consell directiu, i en destacà el seu paper determinant en la resolució de les crisis que afectaren la publicació i les seves relacions d'amistat amb els successius directors.

La segona part de l'homenatge s'inicià amb un recital de cants litúrgics a càrrec d'un grup del cor de les monges benedictines del monestir de Sant Pere de les Puel·les, monestir amb el qual Jordi Carbonell havia tingut molta relació els darrers anys, i que malgrat que no canten professionalment es van voler adherir a l'homenatge d'aquesta manera.

En representació de la família prengué la paraula Oriol Carbonell, fill petit de l'homenatjat, que remarcà la fidelitat del seu pare a l'IEC i agrai la sessió que l'Institut li havia dedicat i l'afecte i la consideració amb què l'havia tractat els darrers anys. A continuació Josep-Lluís Carod-Rovira parlà del compromís patriòtic de Jordi Carbonell i desgranà la seva trajectòria política, marcada sempre per la dignitat en la lluita per la llibertat nacional. Mariàngela Vilallonga i Josep Piera oferiren una lectura de poemes del recull *Hortènsia*, que Jordi Carbonell dedicà a la seva esposa, Hortènsia Curell. La sessió es clogué amb unes paraules de Joandomènec Ros, president de l'Institut d'Estudis Catalans.

Una bella sessió que mostrà la rica personalitat polièdrica de Jordi Carbonell i on el rigor acadèmic es va veure embolcallat per la gratitud i l'estima que genera el seu record.

August BOVER I FONT
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans

Col·loqui internacional «Mons romànics de frontera» (18 d'octubre de 2017). — El dimecres 18 d'octubre de 2017 va tenir lloc a la Sala de Professors de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona el col·loqui internacional «Mons romànics de frontera», organitzat per José Enrique Gargallo, Joan Fontana (Departament de Filologia Clàssica, Romànica i Semítica de la Universitat de Barcelona), Xavier Moral (Departament de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya) i F. Xavier Vila (Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació, Universitat de Barcelona).

La inauguració del col·loqui, a dos quarts de dotze, va anar a càrrec del vicedegà de la Facultat de Filologia, Josep Solervicens, que va donar la paraula a Maria-Reina Bastardas (cap de la Secció de Filologia Romànica), Ester Franquesa (Directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya) i a dos dels organitzadors de l'acte, José Enrique Gargallo i Joan Fontana.

A continuació, el primer bloc de comunicacions es va iniciar amb la intervenció de Xosé Afonso Álvarez Pérez (Universitat d'Alcalà), que va presentar «Lenguas, culturas e identidades en la frontera luso-española»; tot seguit, José Antonio Saura Rami (Universitat de Saragossa), amb «De natura linguae benascensis: inter Hiberiam et Galliam», va parlar de les peculiaritats lingüístiques del benasquès. Finalment, Aitor Carrera (Universitat de Lleida, Càtedra d'Estudis Occitans) va tancar la sessió matutina amb la comunicació «De Salses a l'Aran. La frontera lingüística catalanooccitana».

Després de la pausa de migdia, el col·loqui es va reprendre a dos quarts de cinc amb l'aportació de Matteo Rivoira (*Atlante Linguistico Italiano*, Universitat de Torí), intitulada «Occitano in Piemonte. Coscienza linguistica e attitudini nei confini orientali di Occitania»; segonament, va ser el torn de Guilhem Naro (Universitat Pompeu Fabra) amb la comunicació «Occitània vista des de

Catalunya». La darrera intervenció fou a càrrec de la professora jubilada friülana Oriana Serafini de Remanzàs (Remanzacco), que va oferir «Un fregul di furlan [‘Un pëssic de friülà’]. Uno sguar-do su una piccola, grande lingua». Amb uns mots de Joan Fontana i José Enrique Gargallo i una fotografia de conjunt dels participants, es va donar per conclòs l’acte.

Maria-Reina BASTARDAS I RUFAT
Universitat de Barcelona

Acte d’homenatge al professor Jesús Tusón (Universitat de Barcelona, 24 d’octubre de 2017). — El Dr. Jesús Tusón Valls va morir el dia 5 d’agost de 2017 a Barcelona. El dia 24 d’octubre de 2017 la Universitat de Barcelona va organitzar un acte d’homenatge en memòria seva. L’acte va tenir lloc a l’Aula Magna, i va comptar amb la participació d’un públic molt nombrós. Cal recordar que el Dr. Jesús Tusón va exercir la docència i la recerca a la Universitat de Barcelona —de la qual era catedràtic— durant quatre dècades, i que en aquestes tasques va destacar tant en excel·lència com en mestratge. Una nodrida representació d’antics estudiants i col·legues en donava fe.

L’acte va començar amb l’actuació de la coral de la Facultat de Filologia, que va interpretar «Gaudeamus igitur», el conegut himne universitari, i «Va, pensiero», de l’òpera *Nabucco* de Giuseppe Verdi. Presidia la sessió el Dr. Javier Velaza, degà de la Facultat de Filologia, que va presentar els diferents ponents.

La primera intervenció va anar a càrrec de la Dra. Maria Carme Junyent, companya de Jesús Tusón al Departament de Lingüística General (avui fusionat amb Filologia Catalana) de la Universitat de Barcelona, amb qui va compartir despatx durant molts anys. Junyent va recordar que havia estat també, abans que col·lega, alumna del professor Tusón, i que la seva experiència, segons li ho havien confirmat nombrosos testimonis, havia estat semblant a la de milers d’altres estudiants: Tusón era un professor que feia estimar i entendre la lingüística. Així mateix, va destacar la gran paciència i capacitat d’escoltar de Jesús Tusón. Junyent va afirmar que li havia canviat la vida, perquè li havia donat sempre suport en les seves tries acadèmiques, sovint poc convencionals, i molt especialment en l’estudi sobre les llengües africanes, un camp completament desatès a la Facultat de Filologia d’aquells anys. Junyent va explicar que l’any 1999 li havien preparat un homenatge en secret, ja que aquesta mena de reconeixements l’incomodaven i s’hi hauria oposat, i que un dels convidats involuntàriament li ho havia explicat. Tusón va acudir a Junyent indignat, però la professora va aconseguir que es cregués que ho havia entès malament, que no era un homenatge sinó un acte acadèmic, actitud que revela la seva inesgotable confiança en la gent.

Juntament amb una gran bonhomia i una gran capacitat de convivència, Junyent també va il·lustrar la coherència i el compromís personal amb els seus principis amb l’anècdota del rebuig a acompanyar els membres de la família reial a l’exposició *Veus* del Fòrum de les Cultures de 2004. Finalment, Junyent va lliurar a la Dra. Mila Sagarra, vídua de Tusón, un llibre de condolences amb el testimoni de moltes de les persones que l’admiraven i l’estimaven.

La segona intervenció va anar a càrrec del Sr. Xavier Folch, que va ser el principal editor de Jesús Tusón al capdavant de l’editorial Empúries, segell en què va publicar bona part de la seva obra, i molt especialment la d’assaig i de divulgació sobre lingüística i en català. Folch va afirmar que al llarg de tots els seus anys com a editor havia conegut centenars d’autors, i que si li demanessin una llista, per curta que hagués de ser, dels qui havia apreciat més, sempre hi hauria sense cap dubte el nom de Jesús Tusón. Folch també va destacar la tasca de Tusón com a escriptor, especialment en l’àmbit de la crítica als prejudicis lingüístics, representat molt especialment per *Mal de llengües*, el més conegut i reeditat de tots els seus títols. Més enllà de les seves qualitats intel·lec-